

Európai Unió
Európai Regionális Fejlesztési Alap

<http://www.huro-cbc.eu>

Két ország, egy cél, közös siker!

Jelen tanulmány tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját.

Magyarország-Románia
Határon Átnyúló Együttműködési
Program 2007-2013

Cross-border televízió

SZOLGALTATÁS TERV

Készítette: Kypaword Kft
2012. szeptember 20.

Vezetői összefoglaló

A televíziózás Magyarországon, csakúgy, mint a világ többi részén a 80-as évek végéig állami kézben volt. A csatornák vételkörzetei követték az országhatárokat, csak a határhoz nagyon közel eső településeken lehetett fogni a szomszéd ország nemzeti televízióját. A nemzetközi tévécsatornák a kábeltvé hálózattal együtt jelentek meg az országban a 90-es években. Kezdetben globális tartalmat sugároztak, azaz ugyanazt a műsor a világ minden táján, később azonban eleget téve a nézői igényeknek elkezdtek helyi tartalmakat közvetíteni.

Az első magyarországi határon átnyúló műsorcsere program az Intervízió volt, amelyet a Magyar Televízió indított 1958-ban Csehszlovákia, Lengyelország és az NDK részvételével. A szövetség a hírcsere mellett a jelentős nemzetközi események, a tudomány, a technika és a sport eredményeit ismertető műsorok cseréjével foglalkozott. 1992-ben indult el a Duna TV, amely csak magyar nyelven közvetít világszerte. Kezdetben a határon túli magyaroknak szóltak a műsorai, ma már két csatornája műholdon keresztül az egész világon fogható.

Regionális szinten ez a fajta együttműködés még gyerekcipőben jár. Az első kezdeményezés 2004-ben indult, de forrás hiányában hamar abbamaradt. Ezt osztrák, szlovén, horvát és magyar televíziók indították, céljuk a hírcserén kívül közös magazinműsorok gyártása volt. A későbbi kezdeményezések az Európai Unió Interreg (határon átnyúló) programjának támogatásával valósultak meg. A legújabb ilyen kezdeményezés a Pons Danubii EGTC, amit 9 magyarországi és szlovákiai település alapított 2010-ben. Ők a médián kívül több más területen is együttműködnek, az egyes projekteket szintén EU Interreg pályázatokból finanszírozzák.

A pályázati források megléte előnyt jelet az ilyen kezdeményezéseknél, de nem feltétel. A hírcsere és műsorcsere programok minimális anyagi ráfordítással kivitelezhetők, és rendkívül nagy hozzáadott értéket jelentenek a helyi és regionális televíziók számára. Az Európai Unión belül a határok már megnyíltak, mégis a határ két oldalán fekvő települések mintha nem is lennének szomszédosak. Ezt a gondolkodásmódot kellene megváltoztatni, a települések között hidat képezni, aminek módja egymás megismerése, egyik legjobb közvetítője pedig a televízió.

Persze minél nagyobb a projekt, minél szélesebb az együttműködés kerete, annál életképebb egy ilyen kezdeményezés. Ha a média programot kiegészíti akár csak egy közös rendezvénysorozat, annak híre nagy értéket tud jelenteni a kezdeményezés számára is amellet, hogy egy régiós közös rendezvénynek további jótékony szemléletformáló hatása is van.

Temes megyében 3 az egész megyét lefedő regionális tévé működik, Csongrád megyében 11 helyi városi televízió, vagyis a kínálat igen nagy a régióban. A határon átnyúló televíziózás koncepciója a meglévő csatornáknak az együttműködésére épül, de új adókat is lehet indítani. A műsorcsere program, vagy a közös magazinműsorok gyártása rendkívül költséghatékony módszer arra, hogy a kis csatornák műsorkínálatukat színesítsék, ezáltal pedig nézettségüket növeljék.

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló	2
A határon átnyúló televíziózás	4
Már működő rendszerek bemutatása	5
Lakossági szükségletek bemutatása a régióban.....	7
Potenciális kínálati oldal bemutatása a régióban.....	8
Szolgáltatás terv	9
Technikai terv	11
Megvalósítási terv	12
Üzemeltetési terv	13
Költség terv	14

A határon átnyúló televíziózás

Története óta a televíziózás az egyes országokon belül működik. Létrejöttek ugyan nemzetközi tévécsatornák, akik behoztak külföldi műsorokat, de azok is csak az ország területén sugároztak: a műsorszórás amennyire tudta, követte az országhatárokat. A televíziózás többnyire állami monopólium volt az 1980-as évek végéig, ekkor kezdődött a határokon átnyúló televíziózás története.

Az első határok feletti televízió csatornák a műholdas adások voltak, amelyek több országra, akár egy egész kontinensre is kiterjedtek. Egy nagy médiavállalat meghatározó tudott lenni az egész térség kultúrájára. Ugyanez a folyamat nagyjából egyszerre zajlott le a Közel-Keleten, Dél-Ázsiában, Afrikában, Latin-Amerikában Kínában és Európában is, de nagyon különböző módon. A csatornák nemzetköziségükben közösek, de ezen kívül minden másban különböznek: tulajdonosi szerkezetük, céljaik, lefedettségük, határon átnyúló stratégiájuk, forrásaik és közönségük egyaránt.

A robbanáskor minden média cég határon átnyúló műsor sugárzásába kezdett, az állami és magáncégek egyaránt. Ezek a műsorok különböző rétegeket céloztak meg, volt amelyik a külföldre vándorolt migránsokat, az azonos nyelvű vagy kulturális hátterű embereket, mások a kozmopolita elitet. Vételkörzet szerint megtalálható a két ország közötti sugárzástól az egész kontinenst lefedő adásig. Egészen kevés csatorna tudott majdnem globális lefedettséget produkálni. Egyes műholdas adások átvették a regionális piacra készült kis tévék műsorait, mások kimondottan a globális piacra gyártották azokat. Egyesek egy helyszínen gyártották műsoraikat, más adók több központból álló hálózatot hoztak létre.

Sokáig azt gondolták, hogy a műholdas TV adások kihívást jelentenek a nemzeti kultúrának és önállóságnak, illetve hogy egy nemzetközi TV adásnak mindenkire szólnia kell. Az 1980-as években, és az 1990-es évek elején a vállalatok azt feltételezték, hogy a globális előtérbe kerül a lokális helyett, és csak idő kérdése, hogy a nemzetek közötti kulturális különbségek összemosódjának egy globális kultúrában. A televíziók ezzel szemben azt tapasztalták, hogy a nézők szívesebben nézik a helyi gyártású műsorokat, míg a helyi televíziók azon képességét is alábecsülték, hogy nemzetközi színvonalú műsorokat képesek gyártani. Ez arra készítette a nagy műsorcégeket, hogy a nemzetközi műsoraikat igyekezzenek a helyi ízléshez adaptálni.

Ezek a nemzetközi folyamatok megfigyelhetők helyi szinten is. Mialatt a nemzetközi médiapiac telítetté vált és elérte az elérhető maximális lefedettséget és nézettséget, addig a regionális, egy-egy kisebb területet lefedő, helyi érdekeltségű témákkal foglalkozó adók jelentősége egyre jobban felértékelődik.

Magyarországon a 80-as évek második felében indultak el az első helyi, általában városi televízió csatornák. Ezeket általában az önkormányzat, illetve korábban a tanács működtette, kevés volt, ami magánkézben volt. Többnyire helyi híreket sugároztak 1-2 saját gyártású TV műsorral együtt, heti néhány órában, a maradék időt képűjság illetve hirdetések töltötték ki. Műsoraik színvonala általában messze elmaradt az országos csatornáétól, ennek megfelelően nézettsége is viszonylag alacsony volt. Idővel a technika fejlődésével azonban ez nagyon sokat változott, mivel jó minőségű hang- és képfelvevő berendezések ma már relatíve olcsón bárki rendelkezésére állnak.

A helyi TV-kel párhuzamosan indította a Magyar Televízió a regionális adását 1984-ben. A körzeti stúdiók műsorában naponta 18 órától jelentkeztek a régiók helyi híradói, a TV 1 a „Határtól határig” című kora esti műsorában tette közzé a megyei jelentéseket. Az utóbbi tíz évben öt regionális stúdió működött, ebből három (Miskolc, Szeged, Pécs) a közszolgálati

televízió tulajdonában volt, kettőt (Debrecen, Sopron) külsős vállalkozások működtettek. A regionális stúdióknak a saját műsorok készítése mellett feladatuk volt, hogy ellássák az országos hírműsorokat vidéki anyagokkal. A regionális stúdiók 2011-ben szűntek meg.

Mind a városi, mind pedig a regionális adásoknak közös jellemzőjük volt, hogy csak országhatáron belül voltak elérhetők. Az első határon átnyúló műsorcsere program az akkori MTV nevéhez köthető: 1958-ban alapították az Intervízió nevű szervezetet Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország és az NDK részvételével. Ez a kezdeményezés rendkívül előremutató volt a maga idejében és lehetőségeihez mérten. Az OIRT az Intervízió megalakításával a következő célokat tűzte ki:

„a, Hozzájárulás a béke fennkölt eszméinek, a népek kölcsönös megértésének és barátságának megvalósulásához;

b, A kultúrkincsek kölcsönös kicserélésének előmozdítása, a népek életéről szóló és az igazságnak megfelelő tájékoztatással, valamint a jelentős nemzetközi események, a tudomány, a technika és a sport eredményeit ismertető műsorok cseréjével;

c, Az Intervízióban résztvevő televíziós központok műsorainak gazdagítása érdekes, humanisztikus, a nevelést és a művelődést szolgáló adásokkal...

...A nemzetközi műsorcsere gerincét az úgynevezett „nyelv nélküli” műsorok adják, mindenekelőtt a sport és a muzsika...”¹

1992-ben elindult a Duna Televízió, melynek célja, hogy a határon túl élő magyarok és az anyaország közötti kapcsolatot erősítse. Adásai ma 5 kontinensen 15 millió nézőhöz jutnak el (Amerikában és Ausztráliában a Duna World). A médiatörvény értelmében csak magyar nyelven sugározhat, ám 2007-től műsorait angol feliratozással is sugározza. A [budapesti](#) központi stúdióon kívül közvetítések voltak láthatóak korábban [Romániából](#) a [kolozsvári](#), [marosvásárhelyi](#), [székelyudvarhelyi](#), illetve [Szlovákiából](#) a [pozsonyi](#), [Szerbiából](#) a [szabadkai](#), [Ukrajnából](#) az [ungvári](#) regionális stúdiókból.

Napjainkra a kábeltévék és az internet ilyen mértékű fejlődése és terjedése miatt a globális tartalmak gyakorlatilag bárhol, bármikor elérhetők. Ebben a helyzetben jelentősen felértékelődik a helyi témákkal foglalkozó, helyi híreket közvetítő tévék. A régiók, azaz egy-egy település környezete azonban nem áll meg az országhatárnál. Ez különösen így van a magyar-román határon, amelynek mindkét oldalán nem kevesen vannak a másik nemzet tagjai. Fenti kezdeményezések közül a regionális és helyi TV adások jellemzője, hogy csak az országhatáron belül elérhetők, és nem foglalkoznak határon túli témákkal, míg a határon átnyúló televíziók nem foglalkoznak helyi hírekkel, csak globális témákkal. A kettő ötvözte a határon átnyúló regionális TV-k szövetsége, amely egy új kezdeményezés, azonban számos példa akad már rá hazánkban.

Már működő rendszerek bemutatása

Magyarországon 2004 óta több különböző formában indult együttműködés határon átnyúló televíziós műsorkészítésre. Az első ilyen kezdeményezés azóta forrás hiányában abbamaradt, a legújabb viszont a szlovák-magyar határ mentén létrejött EGTC, amely a médián kívül más területen is indít projekteket, így ez valószínűleg egy sikeres és fenntartható együttműködés lesz.

Médiaklaszter

Közép-Európa első határon átnyúló médiaprojektjét 2004-ben kezdte négy ország hat televíziója: a szlovén Idea TV (Murska Sobota), RTS (Maribor), az osztrák: Steiermark TV, Mema TV (Bruck an der Mur), a horvát Varazdin TV és a Szombathelyi Városi Televízió. Az április 13-án aláírt szerződés értelmében kezdetben havonta egy-egy órás, tematikus magazin születik a közös munkából, melyek témája a sport, gazdaság, kultúra és turisztika. A kezdeményezés forrás hiányában hamar abbamaradt, de kapcsolataikat és tapasztalataikat a későbbiekben hasznosítani tudták.

Az együttműködés folytatásaként 2008-ban a Burgenlandi Kábeltelevízió Kft., a Kanizsa Televízió Kft., a Keszthelyi Televízió Kht., a Revita Televízió Győr Zrt., a Szombathelyi Televízió és Rádió Kht. és a Zalaegerszegi Televízió Kft. képviselői aláírták a West-Pannon Audiovizuális Klaszter alapító okiratát. Az alapítók többek között a helyi, regionális és határ menti televíziózás elismertségének növelését, az európai hálózatokhoz történő csatlakozást, valamint a műsorszolgáltató tevékenység infrastrukturális hátterének javítását tűzték ki célul.

A kezdeményezéshez 2009-ben csatlakoztak Sopron, Mosonmagyaróvár, Csorna, Kapuvár, Jánossomorja, Fertőd, Celldömölk, Szentgotthárd, Körmend, Sárvár, Zalaszentgrót, Zalalövő, Lenti televíziós műsorszolgáltatói, majd később további televíziók is. Jelenleg a klasztertagok száma 22. A csatornák híradót, a helyi és a regionális eseményeket bemutató, tényfeltáró, problémákat körbejáró, vagy könnyedebb magazinműsorokat készítenek együtt, illetve adnak át egymásnak. A klaszter céljai között szerepel a határon túli tévécsatornákkal való további együttműködések kialakítása, melyet uniós forrásból kívánnak megvalósítani.

Homokhát kistérség hírcsere program

A www.monitorpress.eu portált 2010-ben hozta létre a [MÓRANET](#) Mórahalmi Informatikai Szolgáltató Kft a temesvári [Szórvány](#) Alapítvánnyal partnerségben.

A projekt az Európai Unió Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 keretében valósult meg. A projekt célja a közös online televíziós- és rádiós hírszolgálat kialakítása, valamint a közös hírportál üzemeltetése, amely a határon átnyúló hírközlés erősítését szolgálja.

A mórahalmi MÓRANET két televíziót (Homokhát TV, Móra-Net TV) és egy rádiót (Mini Rádió) működtet a portálon, amelyek a Homokhát kistérség 16 településén kábel (Digi) és Interneten érhetők el. A televízió kedden és pénteken esténként összesen 4 óra szerkesztett hírműsorral jelentkezik. A temesvári Szórvány Alapítvány a Civil Rádiót alapította és ezt működteti.

A projekt keretében a határ menti térség híreinek átvétele csak a portálon keresztül valósul meg, a televízióban nem. A honlapon külön menüpontban találhatóak a magyarországi és a romániai terület hírei, utóbbi két nyelven, magyarul és románul is.

Pons Danubii EGTC

Révkomáromi székhellyel 4 magyarországi (Kisbér, Komárom, Oroszlány és Tata) és 5 szlovákiai (Érsekújvár, Gúta, Ógyalla, Révkomárom és Szőgyén) település helyi televíziói hozták létre a Pons Danubii EGTC-t. Az EGTC rövidítés az Európai Területi Együttműködési Csoportosulást (angolul European Grouping of Territorial Cooperation) jelenti, ami egy új

EU-s jogi eszköz, amely a határon átnyúló megyékhez teszi hasonlatossá az eurorégiókat, mivel mindkét országban önálló jogi személynek ismerik el, saját alkalmazottakat foglalkoztathat, intézményeket és vállalkozásokat hozhat létre határon átnyúló jelleggel. Az EGTC 2010-es megalakulása óta sikerrel pályázott több projektre a Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013-ban.

A társulás több egyéb projektje mellett (kerékpárút építés, munkaerőpiaci képzések, egészségügyi projekt, kulturális együttműködés) 2012 áprilisában indította a Média projektjét, melynek egyik célja a határon átnyúló együttműködéssel foglalkozó általános és tematikus televízió műsorok készítése és sugárzása magyar és szlovák nyelven, valamint az alapító városok helyi televízióival való együttműködés.

Közös értékeink

A projekt az Európai Unió Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 keretében valósult meg 2011-12-ben. A projektben 4 szlovákiai (a királyhelmeci, a szépsi, a rozsnyói és a rimaszombati) és 4 magyarországi (a sátoraljaújhelyi, az ózdi valamint a putnoki és a kazincbarcikai) televízió működött együtt. 52 db heti 1 órás szlovák nyelvű feliratozott műsor készült el, ami több mint 700 magazinműsort jelent. A műsorok, és egyúttal a projekt célja is, hogy a térségben élők a határ mindkét oldalán jobban megismerjék egymás életét, kultúráját, múltját és jelenét, ezáltal pedig közelebb kerüljenek egymáshoz, erősítsék kapcsolataikat a gazdaság, turizmus és kultúra területén is.

A gyakorlatban ez azt jelentette, hogy mind a 8 televízió hetente 4 db öt perces filmet készített a térségére jellemző helyi témában. Ezekből a kisfilmekből készítették el a közös műsorokat, amit mind a 8 TV levetített, de elérhetőek a projekt honlapján is. A projekt része volt a 8 stúdió műszaki fejlesztése és a szakmai tapasztalatcsere is. A műsorok célja az azonos hagyományok és értékek bemutatás, helyi identitás erősítése, ezáltal stratégiai versenyelőny kialakítása. „A partnerek a műsorok készítése során kiemelt figyelmet fordítottak a határmenti területek erősebb gazdasági és szociális integrációjára, az emberek és közösségek közötti társadalmi és kulturális koherencia növelésére, a környezetvédelemre a határmenti térségben, és a természeti értékek megőrzésére.” – mondta Mengyi Roland a projekt zárókonferenciáján².

Lakossági szükségletek bemutatása a régióban

A helyi és regionális televíziók jelentősége az utóbbi években egyre növekszik, hiszen legtöbb embert még mindig a saját közvetlen környezet érdekli leginkább. A globális médiatartalmak mára a kábeltelevíziós hálózatok, a digitális televízió és az internet segítségével pillanatok alatt, visszamenőleg is elérhetők, a színvonalas helyi témákkal foglalkozó, helyi hírekről tudósító, helyi értékeket közvetítő televíziós műsorokat ez nem tudja pótolni.

A helyi és a regionális fogalmak az utóbbi 20 évben jelentősen átértékelődtek. Elég hosszú ideig voltak Magyarország határai lezárva ahhoz, hogy az embereknek a mai napig nehéz legyen megszokni, hogy a szomszéd település az lehet akár a határ túloldalán is. Magyarország 2004-ben, Románia 2007-ben csatlakozott az Európai Unióhoz, és bár már a rendszerváltás óta enyhült a szigor a határátlépést illetően, azóta különösen könnyen átjárhatóvá vált a két ország közötti határszakasz. Így adott esetben piacra, vagy orvoshoz is át lehet menni a határ túloldalán levő nagyobb településre, ha az közelebb van, mint a határ ezen oldalán levő. Mégis a mai napig viszonylag kevés embernek jutna ez az eszébe.

Ebben a szemléletformálásban különösen jelentős szerepe van a helyi televízióknak. Az emberek ugyanis onnan értesülnek az őket közvetlenül érintő eseményekről. A helyi médiák nyitása a határ túloldalára ebben az esetben azt jelenti, hogy az emberek értesülnek a határon túli szomszéd település híreiről, eseményeiről, a vásárról, a falunapról, vagy az orvosi ügyeleti rendről. Ez pedig magától eredményezi a szemléletváltást, vagyis hogy a fizikailag egymáshoz közel élő emberek mentálisan is közel kerülnek.

Több lokális televíziós csatorna együttműködése, hírcseréje, közös műsorgyártása egyértelműen magával hozza a program színesebbé, érdekesebbé válását is, ami szintén a helyi lakosság érdekeit szolgálja. Ráadásul a határ túlsó felén levő település életéről, történetéről ezáltal sok esetben olyan dolgokat fog megtudni a szomszéd lakos, amiket eddig nem ismert.

Mindezek mellett nagyon fontos kérdés a nyelvtudás. Az Európai Unióban az emberek 54 százaléka beszél az anyanyelvén kívül legalább egy másik nyelvet legalább társalgási szinten. Magyarországon ez az arány 42%, Romániában 48%, azaz messze az EU átlag alatti³. Ennek egyik oka a televíziós és mozifilmek szinkronizálása, illetve a kétnyelvű műsorok hiánya. A határ menti térségben egyébként is sokan beszélnek mind a két nyelvet, tehát a kétnyelvű műsorokra megvan az igény, de segítségükkel ez az arány is javítható.

Potenciális kínálati oldal bemutatása a régióban

A kínálati oldalt elsősorban a jelenleg is működő helyi városi televíziók adják, de csatlakozhat hozzá más település is, amelyik szeretne saját helyi adót létesíteni.

Romániában mindhárom Temes megyei regionális TV Temesvári székhelyű, ezek: TVT89, Analog TV, West TV Nova.

Magyarországon Csongrád megyében lényegesen több a helyi televízió, mint Temes megyében, ám ezek mind kis vételkörzetű városi televíziók. A Csongrád megyei helyi TV-k a következők: Vásárhelyi TV Hódmezővásárhely (kábel), Szeged Városi Televízió (antenna, kábel), Csongrád Televízió (antenna, kábel), Telin TV Szeged (kábel), TiszapART Kulturális Televízió (antenna, online), Tarjáni Kábel TV (kábel, online), Makói Városi Televízió (antenna, kábel), City TV Szentes (online), Kurca TV Szegvár (kábel), Móránét TV Mórahalom (online), Homokhát TV (online).

Magyarországon emellett működik a Hálózat TV, amely helyi televíziók összefogásából született eredetileg azzal a céllal, hogy az általuk sugárzott közös műsorban összekapcsolja az ország különböző pontjait, tehát ez is egyfajta regionális adónak mondható. A csatorna azonban a legfrissebb hírek szerint felszámolás alatt van, és jogutód nélkül megszűnik.

A fenti példában látott együttműködésekben az látszik, hogy lehet működő rendszereket létrehozni, és ezekre igény is van. A közös műsorszerkesztés azonban egy olyan újítás, amire kevés példa volt eddig. Az pedig a kis televízióknak is nagy előnyt jelent, hogy részesei lesznek egy ilyen innovációnak. A verseny a helyi televíziók esetében a legnagyobb, jóval nagyobb mint a rádiók esetében, különösen Magyarországon, ahol a megye összes nagyobb városának van helyi televíziója, van ahol több is.

A helyi televízióknak mindig kihívást jelentett, hogy mivel tudják a nézettségüket növelni. Általában napi 1-2 órában sugározzák az adásukat, amit csak a rendszeres nézőik néznek, viszonylag kevesen vannak azok, akik véletlenül kapcsolnak az adásra és ott is maradnak. Csak úgy tudnak nagyobb nézettséget elérni, ha rendszeresen és folyamatosan adják műsorukat. Ez nagy kihívást jelentene egy kicsi tévének, azonban összefogva műsoraikkal már ki tudják tölteni az adásidőt. A műsorcsere és a közös műsorkészítés a legköltséghatékonyabb megoldás a kis televíziók számára az adásidő növelésére.

A meglévő televíziós csatornák mellett természetesen újakat is lehet létesíteni, és azok is bekapcsolódhatnak a programba. Egy webtv-t nagyon kis költségvetéssel lehet létesíteni, de ma már egy felszerelt stúdiónak is elérhető ára van, minthogy gyakorlatilag egy kamerából és egy vágásra alkalmas számítógépből áll. Magyarországon nem valószínű ugyanakkor, hogy több szereplőt elbírna a piac, hiszen a létező helyi televíziók gyakorlatilag lefedik az egész megyét. Romániában ezzel szemben van még lehetőség a helyi tévé stúdió alapítására.

A legfontosabb szerepük ezeknek a tévéknek a helyi értékek közvetítése. Az országos és globális hírek rendelkezésre állnak a hírügynökségektől, emellett a helyi TV közvetít a település eseményeiről. Ezt a hírszerkezetet lehet színesíteni az együttműködés által a régió híreivel. A hátár túloldaláról érkező híreket (és műsorokat) pedig feliratozva tudja a tévé közvetíteni – ez a kétnyelvűség szintén egy hozzáadott érték tud lenni a helyi televíziókhoz.

Szolgáltatás terv

A szolgáltatás a határon átnyúló televíziók esetében a közös műsorkészítést illetve műsorok és hírek cseréjét jelenti. Minél több helyi és regionális televízió csatlakozik be az együttműködésbe annál színesebb és érdekesebb tud lenni a programkínálat. Különösen Magyarországon lenne fontos, hogy a városi tévék közül minél többen csatlakozzanak, mert ezeknek lefedettsége viszonylag alacsony, együttesen azonban az egész megyét lefedik. Temes megyében ezzel szemben mindhárom regionális televízió teljes lefedettsége van a megyében, így bármelyikük csatlakozása esetén az elérések biztosítva vannak. A több tévé részvételének egyben a költséghatékonyság is nagy előnye.

A gyakorlatban ez a következőképpen tud működni: helyi és regionális televíziók a határ mindkét oldaláról megállapodást kötnek az együttműködésre, amely megállapodásban rögzítik is az együttműködés keretét. Erre számtalan lehetőség van, a legfontosabbakat soroljuk fel az alábbiakban.

Az együttműködés alapja:

- Hírcsere, az egyes csatornák híreinek átvétele,
- Magazinműsorok cseréje (feliratozva),

Kiegészítő tevékenységek:

- Közös magazinműsorok készítése (kétnyelvű, feliratozva),
- Közös kétnyelvű élő műsorok készítése (a beszélgetés résztvevőinek és a tévézőknek is szinkrontolmáccsal),
- Közös workshopok, tanulmányutak szervezése, képzések tartása, az egyes stúdiók erősségeinek bemutatása,
- Közös rendezvények szervezése promóciós céllal,
- Közös filmes stáb létrehozása, amely a két megye eseményeit látogatja és arról mindegyik tévé által leadható tudósításokat készít,
- Közös kisfilmes stúdió és stáb létrehozása (megrendelésre készített filmek gyártása, pl. alkalmazott dokumentumfilmek, esküvői videók stb.)
- Közös kétnyelvű rádió létrehozása,
- Közös kétnyelvű hírportál létrehozása.

A fenti tevékenységek közül tetszőlegesen kiválasztva lehet a szövetséget felépíteni. A hírcsere és a műsorcsere tartozik az alap kategóriába, ettől lesz a televízió határon átnyúló. A kiegészítő tevékenységek a kínálat bővítését és színesítését szolgálják, ami a hosszú távon elfogadottsághoz és a nézettség növekedéséhez vezet.

A tevékenységek válogatása az elérni kívánt célok mellett nagyban függ a rendelkezésre álló forrásoktól is. Ha a projektet önerőből szeretnék a helyi tévék megvalósítani, akkor valószínű csak az alap funkciókat fogják tudni ellátni. Természetesen ez sem kevés, sőt, minimális energia és anyagi befektetés mellett komoly nézettség-növekedést lehet elérni. Ehhez egyszerűen egy olyan megállapodás szükséges, hogy hetente néhány hírt és 1-2 óra műsort átadnak egymásnak a televíziók a határ túloldalára, majd ezeket a műsorokat feliratozzák. Ezekkel a műsorokkal is már jelentősen színesedik egy-egy helyi televízió műsorpalettája.

Ha viszont a projekt sikerrel pályázik valamilyen támogatásra (Európai Unió CBC programja a kézenfekvő, ahogy a példáinkban is láttuk), akkor érdemes belevágni egy stúdióbővítésbe, korszerűsítésbe, esetleg új stúdió kialakításába is. A korszerű technikai berendezések segítségével jelentősen lehet emelni az elkészített műsorok színvonalát. Egy újonnan épített

közös stúdióból, vagy egy felújított korszerű stúdióból pedig lényegesen magasabb színvonalú élő műsort lehet adni. A közös műsorkészítés érdekében érdemes a határ mindkét oldalán egy-egy korszerű stúdió kialakításában gondolkozni. Egynél több ilyen adásra alkalmas stúdió viszont nem szükséges egy megyébe. A rendszer költséghatékonysága abban rejlik, hogy ugyanazt a műsort adja le több helyi tévé.

Az együttműködés keretét a stúdiók lehetőségei is meghatározzák. A feladatok megoszthatók a partnerek között, de nem kell, és nem is lehet az egyensúlyt fenntartani a partnerek szerepeiben. A kis stúdiók kevesebb feladatot tudnak vállalni, hisz mind a technikai lehetőségeik, mind pedig az emberi erőforrásaik szűkösebbek. Közös élő műsor készítésében így ők kevésbé tudnak részt venni, de vállalhatnak helyette feliratozást. Az is opció ugyanakkor, hogy a kis tévé csak csendes partnerként vesz részt a projektben, és csak átveszi a nagyok műsorait némi ellenszolgáltatásért (pl reklámidő) cserébe.

Az alap tevékenységeken kívül a közös magazinműsorok és a közösen szerkesztett élő műsorok vannak a legnagyobb hatással a televíziózásra. A magazinműsorok esetén leginkább az a koncepció tud működni, hogy minden partner TV hetente beküld egy 3-5-8 perces anyagot (attól függően, hogy hány partner van), amiből összevágják a kb. 40 perces műsort. Ezt aztán mindegyik partner TV megkapja és levetíti. A műsorok témáját előre meghatározzák a partnerek, és mindenki abban a témában készíti el a kisfilmjét. A tematika az életmódtól a sporton át a közéletig nagyon sok minden lehet.

Hosszú távon a kis televíziók célja az lenne, hogy minél nagyobb műsoridőt töltsenek ki. A folyamatos adással egyre növekvő nézőszámot lehet elérni, ami a reklámbevételek növekedését is jelenti. Rövid távon viszont ez a befektetés anyagilag nem térül meg, a haszon az nagyon sokáig csak az elismertség, illetve a fenntartó (általában önkormányzat) ismertségének növelése.

Technikai terv

A technikai felszereltség természetesen attól függ, hogy mit szeretne az adott stúdió megvalósítani. A legegyszerűbb TV stúdió a webtvé, azaz a YouTube-ra feltöltött napi 1-2 órás műsor. Ha csak stúdiófelvétel készül, akkor egy darab HD minőségben felvevő kamera, egy vágásra alkalmas számítógép elég, és egy legalább 200 Mb-es internetkapcsolat a feltöltéshez. A HD minőség a már elengedhetetlen, ha hosszú távra tervez az ember.

Kamera: Full HD 1080 videó rögzítésére alkalmas készülék

Kép-és hangvágásra alkalmas számítógép: 3-dik generációs i7-37xx-es Intel Core processzor, nVidia 670-es videokártya, 2 db 1,5 TB-os RAID 0-ban összekötött merevlemez, Creative Sound Blaster Audigy hangkártya, 32 Gb RAM, 1600 MHz

Szerver: egy ftp szerver, ami tartalmazza az elkészített anyagokat, miket a többi partner le tud tölteni. Legalább 10 Tb tárhely szükséges.

Külső helyszínen történő forgatás esetén egy forgató szett szükséges, például:

- Full HD 1080 kamera,
- Portable Recorder,
- Audio-Technica, riporter mikrofon,
- kamera fejlámpa,
- akkumulátorok, akkumulátor töltő,
- statív.

Élő műsor készítéséhez fentiekén kívül legalább még 1-2 kamera és mikrofon, egy enkóder és médiaszerver (streaming server) szükséges. Többkamerás felvételhez szüksége van egy keverőpultra, ami élő keverést képe ellátni. Illetve a széles sávú internetre.

A jövő az IPTV, ami egy IP alapú hálózaton keresztül továbbított, a műsorforrás jeléhez képest egyidejű, interaktív módon vezérelhető videófolyamon alapuló szolgáltatás, de ez olyan technikai felszereltséget igényel, amit ma még kevés TV csatorna tud megengedni magának.

Megvalósítási terv

A megvalósítás első és legfontosabb lépése az elhatározás megszületése. Ez után lehet elveszni a részletekben az együttműködés kereteinek meghatározása közben. Először fel kell térképezni a programban résztvevő TV csatornák technikai lehetőségeit és megvalósítani kívánt céljait. Mint azt korábban kifejtettük, egy-egy televízió szerepe a partnerségben nagyon különböző lehet, ezeket minden tag esetében egyenként kell mérlegelni.

Meg kell határozni továbbá, hogy a partnerek milyen formában kívánnak együttműködni, tehát hogy a kiegészítő tevékenységek közül melyeket szeretnék megvalósítani. Ennek természetesen leginkább az anyagi lehetőségek szabják a korlátot. Ha rendelkezésre áll nagyobb forrás, akkor érdemes az együttműködést több területre építeni, mert annál sikeresebb lesz, minél ismertebbé és elismertebbé válik.

Először tehát az alapító partnereket kell felkeresni és kiválasztani. Minden partnernek meg kell határozni a programban betöltött szerepét. Ez lehet a helyi hírek és saját műsorok gyártása és cserére bocsájtása, a közös magazinműsorhoz készülő blokkok gyártása, a magazinműsor szerkesztése, feliratozás, illetve a további kiegészítő programokban való részvétel. De lehet például egy induló kis csatorna esetében csak a hírek és műsorok átvétele is, és esetleg csak később kapcsolódik be a gyártásba.

Akármelyik feladatot is vállalja egy csatorna, meg kell nézni, hogy rendelkezik-e a szükséges tárgyi eszközökkel a feladat ellátásához, és amennyiben nem, azokat be kell szerezni. Mivel a választék elég széles, optimális esetben minimális befektetés szükséges a rendszer létrehozásához.

A már működő, nagyobb csatornák esetében is nagyon fontos a rendelkezésre álló erőforrások optimális hasznosítása, vagyis hogy egyik fél se vállaljon olyan feladatot, ami meghaladja a képességeit, különösen ha a másik partnernek a lehetőségei ugyanannak a feladatnak az elvégzésére jobbak. A jó partnerségnek meghatározó jelentősége van a későbbi sikeres együttműködésben.

Üzemeltetési terv

A rendszer üzemeltetése optimális esetben nem igényel komolyabb ráfordítást. Természetes, hogy az elavult gépeket egy idő után cserélni kell, meghibásodásukat javítani, kezelő személyzetüket biztosítani kell. De ha abból indulunk ki, hogy ezek a csatornák eddig is működtek, és jelen projekttel csak bővítik műsorkínálatukat, ebben az esetben ezek a feltételek biztosítva kell legyenek.

Kis csatornák esetében lehetőség van arra, hogy az önkormányzat saját erőforrásaiból fenn tudja tartani a rendszert. Ehhez csupán emberi erőforrására van szükség: az informatikus-rendszergazda heti 2-3 óra munkával el tudja látni a rendszer karbantartást és a menedzselni az informatikai feladatokat. Mellette egy vagy két fő szintén heti néhány órában üzemeltetni tudja az adást, aminek ilyenkor jelentős része a műsorok közötti képűjság sugárzása.

Ha ennél nagyobb adót szeretne működtetni, több műsorral, 1-2 saját gyártásával is, akkor több út áll az üzemeltető előtt: felvehet saját embereket részmunkaidőben, vagy ha több feladatot is el tud látni, akkor teljes munkaidőben. Ebben az esetben számolni kell a bérköltségekkel és járulékokkal, amit hosszú távra biztosítani kell vagyis csak biztos bevételi forrás mellett működhet.

Ha nem kíván a tulajdonos foglalkozni az egyéb tevékenységekkel, akkor megbízhat az üzemeltetéssel egy helyi vagy szervezetet civil vállalkozót. Előbbi inkább kis csatorna, kevés műsor gyártása esetén hiszen a civil szervezeteknek is meg kell teremteni a bevételi forrásukat a humán erőforrás biztosításához. Egy kis civil szervezetnek, ha nincsen sok feladat a működtetéssel, akár természetben is tud az önkormányzat fizetni, például teremhasználat, irodahasználat.

Egy vállalkozónak azonban több lehetősége van olyan kiegészítő tevékenységet folytatni, amelyből bevétele tud származni, és amiből a stúdiót (is) üzemeltető alkalmazottait fizetni tudja. Például az általa üzemeltetett stúdiót tudja használni, esküvői videók vágásához, ami tevékenységet így jó haszonnal el tud végezni, vagy Európai Unió projektek nyilvánosságához szükséges PR filmek készítéséhez, ami jelenleg úgy néz ki, hogy ugyan nem hatalmas összeg, de hosszútávú bevételi forrás tud lenni a stúdiók számára.

A stúdió fejlesztése vagy az együttműködés bővítése szintén történhet Európai Unió forrásból, ahogy azt több példában is láttuk. A technikai fejlesztés az infokommunikációs infrastruktúra fejlesztéséhez, a hálózat kialakítása pedig a P2P együttműködések kialakításához, mint prioritáshoz illeszkedik. Mindkettő kiváló lehetőség a fenti célok megvalósításához.

Költség terv

Mivel a projekt rövid távon nem termel bevételt, a reklámbevételek hosszú távon mért esetleges növekedése is elenyésző, továbbá mert a beruházások mértéke is attól függ, hogy az egyes csatornák mekkora részt vállalnak a projektből, így az idősoros költségelemzés ebben az esetben nem értelmezhető. A haszon itt elsősorban a települések önkormányzatai számára a település ismertsége, a lakossági elégedettség, illetve az idegenforgalmi bevételek növekedése, ami szintén nehezen mérhető, hogy mennyire köthető a projekthez.

Így az alábbiakban csak a felsorolt technikai berendezések árait tüntetjük fel.

HD 1080 kamera	1 200 EUR-tól
Hang- és képvágásra alkalmas számítógép szoftverekkel	2 000 EUR-tól
Szerver	1 500 EUR-tól
Forgató szett	1 500 EUR-tól
HD stúdió (élő műsorhoz)	20 000 EUR-tól

A fenntartás további költségei:

1. Személyi költségek
Általában az informatikai feladatokat a működtető önkormányzat informatikusa látja el. Heti 1-2 óra műsor készítéséhez főállású stáb foglalkoztatása sem szükséges.
2. Karbantartás, gondnoki feladatok
Szintén az önkormányzat munkatársai tudják végezni.
3. Javítások, új gépek beszerzése
Ezekkel a költségekkel folyamatosan számolni kell. A meghibásodások bármikor előfordulhatnak, tervezni velük nem lehet, de fel kell legyen készülőre az üzemeltető.

Egyes kiegészítő tevékenységek további kiadásokkal járnak: rendezvényszervezés, képzések tartása, rádió és hírportál indítása, ezek mind nagyobb lélegzetű feladatok, amiknek megvalósítása csak jelentősebb támogatás elnyerése esetén javasolt. Mások bevételt tudnak hozni a projektnek, mint pl. az esküvői videók vagy PR filmek készítése megrendelésre.

Összességében a projekt viszonylag kis költségvetésből is megvalósítható, de komolyabb beruházással nagyprojektté is válhat. Ez a résztvevők céljain és lehetőségein múlik.